
Prof. Pierre Mesnard udekorowany Orderem Odrodzenia Polski

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/3, 318-319

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dwa dalsze referaty wygłosili: prof. Plavšić i doc. Mihelic z Instytutu Talassoterapii w Opatiji *Billroth i Opatija* oraz prof. A. Longhino, kierownik Kliniki Chirurgicznej w Rijecie *Wpływ Billrotha i jego szkoły na rozwój chirurgii w Jugostawii*.

W dyskusji zabrał m.in. głos niżej podpisany, jedyny uczestnik sympozjum z Polski. Podkreślając, że nie ma wcale na celu uszczuplenia w jakiegokolwiek miarze zasłużonej sławy Billrotha, przypomniał on chronologię faktów poprzedzających pierwszy zabieg resekcji żołądka, dokonany przez Billrotha. Przytoczył zatem pierwszą w ogólności większą operację żołądka (gastrotomię) przeprowadzoną przez francuskiego profesora medycyny wojskowej Ch. Sedillota (w 1876 r.), w młodości uczestnika powstania listopadowego w Polsce, oraz pierwszą resekcję żołądka z powodu nowotworu odźwiernika, dokonaną przez J. E. Peana w 1879 r. w Paryżu. Pacjent Peana zmarł na piąty dzień po zabiegu, ale nie powstrzymało to polskiego chirurga z Chełmna, Ludwika Rydygiera, od operowania w dniu 16 listopada 1880 r. 64-letniego chorego, dotkniętego również rakiem odźwiernika. Cały zabieg trwał 4 godziny i chory po obudzeniu się z uspiania rozmawiał z lekarzami, lecz zmarł po upływie 12 godzin wskutek wstrząsu pooperacyjnego. Badania dokonane podczas sekcji zwłok wykazały całkowitą szczelność zespolenia, a więc potwierdziły skuteczność oryginalnej techniki zabiegu. Doniesienie Rydygiera o zabiegu wycięcia żołądka u człowieka ukazało się w „Przeglądzie Lekarskim” w grudniu 1880 r., a następnie w marcu 1881 r. w czasopiśmie niemieckim, już po doniesieniu Billrotha o zabiegu wykonanym przez niego w dniu 29 stycznia 1881 r. Pacjentka Billrotha, licząca 43 lata, zniosła zabieg dobrze i żyła jeszcze przez 4 miesiące. Protesty Rydygiera przeciw nazwaniu w piśmiennictwie naukowym wycięcia z zespoleniem następnie żołądka z dwunastnicą — operacją Billrotha minęły bez echa. Mało znany w zachodnim świecie naukowym, Rydygier musiał ulec przemożnemu autorytetowi nazwiska Billrotha.

Przytoczony tu szerszy fragment sympozjum świadczyć może najlepiej, jak wiele jeszcze zadań stoi przed polską historią medycyny, zwłaszcza w zakresie walki o należny, a nieznany lub zapomniany priorytet niektórych osiągnięć naszych lekarzy, oraz niewąznicznie wskazuje na to, jakie znaczenie mieć może uczestniczenie w międzynarodowych zjazdach naukowych przedstawicieli medycyny z Polski.

Bronisław Seyda

Francja

PROF. PIERRE MESNARD UDEKOROWANY ORDEREM ODRODZENIA POLSKI

W ambasadzie polskiej w Paryżu w dniu 27 kwietnia 1966 r. odbyła się uroczystość udekorowania Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski Pierre'a Mesnarda, profesora uniwersytetu w Orleanie i dyrektora Ośrodka Badań nad Odrodzeniem (Centre d'Études Supérieures de la Renaissance) tego uniwersytetu z siedzibą w Tours. Prof. Mesnard jest zarazem członkiem francuskiej Akademii Nauk Moralnych i Politycznych i Rumuńskiej Akademii Nauk. Wnioskodawcą udekorowania prof. Mesnarda wysokim polskim odznaczeniem państwowym był Komitet Historii Nauki i Techniki PAN.

Prof. Mesnard utrzymuje żywe i bliskie kontakty kulturalno-naukowe z Polską od 30 lat; w 1939 r. został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Jest to bodaj pierwszy uczyony spoza naszego kraju, który głęboko zainteresował się postacią oraz dziełem A. Frycza-Modrzewskiego, niezwykle obszernie omawiając je w książce *L'essor de la philosophie politique au XVIe siècle*. Dwa wydania tej książki (Paris 1936 r., Paris 1952 r.) przyczyniły się znacznie do zaznajomienia z Fryczem szerszych kręgów naukowców zachodnich.

W czasopiśmie zachodnich ukazuje się wiele recenzji prof. Mesnarda o polskich pracach naukowych. Esej zaś *Elyot donne le ton à la pédagogie anglaise au temps de Henri VIII* prof. Mesnard opublikował w 1963 r. w zbiorze studiów *Problemy kultury i wychowania*, poświęconym prof. Bogdanowi Suchodolskiemu w sześćdziesiątą rocznicę urodzin¹.

Blższe stosunki prof. Mesnarda z Zakładem Historii Nauki i Techniki PAN datują się od 1960 r. Od tego czasu Ośrodek w Tours gościł już kilkakrotnie pracowników naukowych Zakładu, którzy brali udział w międzynarodowych seminariach organizowanych przez ten Ośrodek i wygłaszali odczyty o tematyce związanej z odrodzeniem².

Prof. Mesnard wprowadził do tematyki prac Ośrodka zagadnienia polskie; szczególnie wyraźnie zarysowała się problematyka polska w 10 wykładach na seminarium międzynarodowym w Tours w 1963 r., poświęconym odrodzeniu w Europie wschodniej.

PIĘDZIESIĘCIOLECIE OGÓLNEJ TEORII WZGLĘDNOŚCI

W dniach 13—15 grudnia 1965 r. UNESCO zorganizowało w Paryżu sympozjum poświęcone 50 rocznicy ogłoszenia przez Einsteina ogólnej teorii względności. Wśród referentów sympozjum znaleźli się: J. Huxley (referat *Nauka i synteza*), J. R. Oppenheimer, G. de Santillana, G. Holton (jeden z referentów sympozjum einsteinowskiego w czasie XI Międzynarodowego Kongresu Historii (Nauki³), W. Heisenberg i B. Kiedrow (referat *Specjalizacja i integracja w nauce współczesnej*). Oprócz tego odbyły się dwa zebrania dyskusyjne: pierwsze, na temat *Einstein — od wielości do jedności*, zostało zagajone wypowiedzią L. de Brogliego; drugie zaś poświęcone było *Syntezie w organizacji badań naukowych* i zagajone przez P. Augera.

E. O.

Stany Zjednoczone

SŁOWNIK BIOGRAFICZNY UCZONYCH

Pod auspicjami Amerykańskiej Rady Towarzystw Naukowych i przy poparciu Towarzystwa Historii Nauki przygotowany jest w Stanach Zjednoczonych *Słownik biograficzny uczonych (Dictionary of Scientific Biography)*. Zasadniczo mają nim być objęte wszystkie dyscypliny naukowe, jednak priorytet dano naukom matematycznym i przyrodoznawstwu. *Słownik* będzie zawierał biografie najwybitniejszych uczonych całego świata: od starożytności do czasów współczesnych. Nie zostaną uwzględnieni uczeni żyjący. Redaktorem naczelnym *Słownika* jest znany historyk nauki z uniwersytetu w Princeton Charles C. Gillispie. Wydawni-

¹ Por. notatkę o tym wydawnictwie w nrze 2/1964 „Kwartalnika”, s. 320.

² Por. sprawozdanie z jednego z seminariów, podczas którego prof. Mesnard omawiał dzieło Włodzimierza Goślickiego, w „Kwartalniku”, nr 4/1962, s. 591.

³ Por. sprawozdanie z Kongresu w nrze 1—2/1966, ss. 165—166.